

Jordbruksdepartementet

Livsmedels- och djurenheten

Rådets möte (jordbruks- och fiskerådet) den 20 – 22 december 2005

Dagordningspunkt

Punkt 6

Rubrik:

Aviär influensa

- (a) Förslag till rådets direktiv om gemenskapsåtgärder för bekämpning av aviär influensa,
- (b) förslag till rådets beslut om ändring av rådets beslut 90/424/EEG om utgifter inom veterinärområdet

Dokument:

8630/05 AGRILEG 52 AGRIFIN 31
+ ADD 1

Frågan har behandlats i EU-nämnden inför ministerrådet 20 – 22 juni 2005, då KOM lämnade en lägesrapport.

Bakgrund

(a) Förslag till rådets direktiv om gemenskapsåtgärder för bekämpning av aviär influensa

Mot bakgrund av utvecklingen under senare år avseende fjäderfäsjukdomen aviär influensa (AI) samt med hänvisning till den vetenskapliga utvecklingen inom området föreslår kommissionen ett nytt direktiv om gemenskapsåtgärder för bekämpning av AI.

Under de senaste åren har ett antal stora utbrott av aviär influensa förekommit hos fjäderfä inom EU, bl.a. i Italien, Nederländerna, Belgien och Tyskland. Dessa utbrott har haft förödanden konsekvenser för fjäderfänäringen och en negativ inverkan på samhället som helhet. Aviär influensa kan smitta människa med symtom varierande från lindrig ögonin-

flammation till livshotande sjukdom. Vid utbrott i Sydostasien under de senaste åren har flera dödsfall inträffat hos människa. Ett dödsfall har dokumenterats inom EU år 2003 (en holländsk veterinär).

I ett yttrande från kommissionens vetenskapliga kommitté år 2000 rekommenderades att sjukdomsbekämpande åtgärder vidtas inte enbart vid utbrott av högpatogena former av aviär influensa (HPAI) utan även vid lågpatogen AI (LPAI), eftersom LPAI-virus kan mutera till HPAI. Forskare anser att okontrollerade utbrott av AI, särskilt vissa virustyper, kan leda till att viruset anpassar sig till människor och att detta skulle kunna orsaka en världsomfattande influensaepidemi, en s.k. pandemi.

KOM har presenterat ett förslag till nytt direktiv om bekämpning av aviär influensa, som skall ersätta nu gällande direktiv på området. Förslaget innebär att åtgärder skall vidtas både vid HPAI och LPAI.

Baserat på risken för spridning av virus hade Sverige och ytterligare fyra medlemsstater invändningar mot KOM:s förslag avseende slakt och saluföring av kött från djur i LPAI-smittade besättningar. ORDF har i ett kompromissförslag föreslagit tillägg i direktivet om villkor för slakt av sådana djur. Enligt förslaget skall provtagning ske med avseende på virusutsöndring innan djuren får skickas till slakt. Slakt får inte ske om inte risken för spridning av virus är minimal. Svenska experter anser att de föreslagna villkoren ger tillräckliga garantier för att smittspridning inte skall ske.

(b) Förslag till rådets beslut om ändring av rådets beslut 90/424/EEG om utgifter inom veterinärområdet

KOM har föreslagit ändringar i rådets beslut 90/424/EEG om utgifter inom veterinärområdet för att anpassa beslutet till det nya direktivet om bekämpning av aviär influensa. Flera MS har haft invändningar mot förslaget och anser att samma ersättning bör utgå från gemenskapen vid LPAI som vid HPAI. ORDF har inför ministerrådet föreslagit att ersättning utgår med 50 procent både vid LPAI och HPAI.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 37 i fördraget om upprättande av Europeiska gemenskapen.

Svensk ståndpunkt

Sverige är positivt till att regelverket för bekämpning av AI ses över och anpassas till nya vetenskapliga rön samt till kommissionens förslag att övervakning och bekämpning skall omfatta samtliga former av AI. Sverige är även positivt till förslaget om anpassningar i beslut 90/424/EEG om utgifter inom veterinärområdet. SE stödjer i första hand differentierade ersättningar, så att LPAI ersätts till en lägre grad än HPAI. SE skall dock inte blockera en eventuellt kvalificerad majoritet för ORDF:s förslag.

Eventuella ökade utgifter med anledning av ersättningarna ska finansieras genom omprioritering inom de givna ramarna för jordbruksutgifterna.

Europaparlamentets inställning

Europaparlamentet stöder KOM:s förslag, men har lämnat ett antal ändringsförslag som syftar till att förbättra kommunikationen, samordningen och samarbetet mellan medlemsstaterna, EU och instanserna för djur- och folkhälsa. Några av parlamentets förslag sammanfaller med ändringar som ingår i ordförandeskapets kompromissförslag.

Förslaget

Direktivet omfattar övervaknings- och bekämpningsåtgärder både vid LPAI och HPAI. Olika åtgärder föreslås vid HPAI och LPAI.

Vid utbrott av HPAI skall i likhet med vad som gäller enligt dagens bestämmelser total "stamping out" tillämpas, d.v.s. samtliga djur i smittade besättningar skall avlivas och destrueras. Vid utbrott av LPAI skall djuren i den smittade besättningen antingen avlivas eller slaktas enligt beslut av MS behöriga myndigheter.

För att skydda människors hälsa föreslås nya bestämmelser för att säkerställa att medlemsstaternas veterinärmyndigheter och folkhälsomyndigheter samarbetar vid påvisad smitta.

Som ett led i bekämpningen föreslås att vaccination kan användas i samband med utbrott för att förhindra smittspridning innan smittan utrotats.

Med anledning av förslaget har kommissionen också presenterat ett förslag till beslut om ändring av rådets beslut 90/424/EEG om utgifter inom veterinärområdet.

Enligt nu gällande bestämmelser skall gemenskapen vid utbrott av AI utbetala 50 procent av den ersättning som medlemsstaterna själva betalar till djurägare för avlivning och destruktions av djur, rengöring och desinfektion av lokaler m.m. Enligt det nya direktivet skall 50 procent utbetalas vid utbrott av HPAI och 30 procent vid utbrott av LPAI. Detta motiveras av kommissionen med att det är önskvärt att kostnaderna för avlivning och destruktions vid LPAI hålls nere genom att köttet i möjligaste mån tillvaratas för konsumtion.

Kommissionens förslag ligger i linje med OIE:s (Office Internationale des Epizooties) regelsamling, som antogs i maj 2005. Detta innebär att gemenskapens bekämpningsåtgärder inte bör skada den internationella handeln.

Direktivet är ett minimidirektiv, vilket medger att medlemsstaterna får föreskriva om strängare bestämmelser nationellt.

Gällande svenska regler och förslagets effekter på dessa

Regler om bekämpning av smittsamma djursjukdomar finns i epizootilagen (1999:659) samt i föreskrifter utfärdade av Statens jordbruksverk. Aviär influensa omfattas av epizootilagen, vilket innebär att sjukdomen skall bekämpas bl.a. genom avlivning och destruktion av djur i smittade besättningar, samt rengöring och desinfektion. Vissa anpassningar behövs i lagen samt i Jordbruksverkets föreskrifter för att klargöra att åtgärder skall vidtas även vid fall av LPAI. Vidare behövs föreskriftsändringar om övervakning av LPAI m.m.

Ekonomiska konsekvenser

Sannolikheten för att SE skall drabbas av aviär influensa bedöms som liten. Hittills har inga utbrott av HPAI förekommit i landet. Övervakning avseende LPAI har skett sedan 2003, utan att några fynd gjorts i fjäderfåflockar. Vid ett eventuellt fynd av AI (både LPAI och HPAI) hos fjäderfå skall bekämpningsåtgärder sättas in och ersättning utgå till lantbrukaren i enlighet med Epizootilagen.

Kommissionen beräknar de årliga kostnaderna på gemenskapsnivå för att anta och genomföra de föreslagna åtgärderna till 3–8 miljoner euro, d.v.s. ungefär 5,5 miljoner euro i genomsnitt. Dessa kostnader bör dock enligt kommissionen kompenseras av de besparingar som görs i samband med att risken för HPAI minskas. Kommissionen påpekar dock att det inte går att exakt ange i vilken utsträckning den nya lagstiftningen skulle kunna leda till en framtida minskning av antalet HPAI-utbrott, eftersom utbrott fortfarande till stor del kommer att vara omöjliga att förutsäga. Risken för utbrott kan aldrig helt uteslutas.

De berörda medlemsstaternas kostnader för att kompensera lantbrukarna för ”stamping out” och för rengöring och desinfektion i samband med de två senaste stora epidemierna i EU har uppgått till mellan 101 och 174 miljoner euro. Om två stora epidemier kan förebyggas genom det nya direktivet är det med utgångspunkt i den nuvarande kostnadsnivån troligt att besparingen för gemenskapsbudgeten skulle bli 100 miljoner euro eller mer under en tioårsperiod. Detta skulle mer än väl uppväga tilläggs-kostnaderna för de nya åtgärderna enligt det nya direktivet.

Övrigt

Fackuttryck/termer

Aviär influensa (AI): Smittsam sjukdom hos fåglar orsakad av influensa A-virus. Virusets sjukdomsframkallande förmåga kan variera från att vara mild, (lågpatogen) till höggradig (högpato-gen). Aviära influensavirus kan också spridas till andra djur och människor. Symtomen hos människa varierar från lindriga ögoninfektioner till allvarlig sjukdom med dödsfall. Under senare tid har flera humanfall med dödlig utgång rapporterats efter utbrott hos tamfåglar i flera länder i Sydostasien.

Lågpatogen aviär influensa (LPAI): Lågpatogena former av aviär influensa virus. Smittan leder oftast inte till några symtom hos djuren. Vilda fåglar, särskilt migrerande sjöfåglar som ankor och gäss, kan fungera som en reservoar för LPAI-virus, varifrån spridning kan ske till tamfåglar. Vetenskapliga rön har visat att LPAI-virus kan mutera och övergå i HPAI.

Högpato-gen aviär influensa (HPAI): Högpato-gena former av aviär influensa. Smittade fåglar blir sjuka och dör.